

Отже, творчість мислителя відрізняється виключною багатогранністю: він і філософ, і поет, і драматург, і романіст, й історик.

Погляди Вольтера були досить прогресивними та новими для його часу, багато з них не співпадали з загальноприйнятою суспільною думкою.

Основою всього Вольтер вважав розум, саме до нього він звертався у своїх судженнях. Філософ не намагався пояснити те, чого не можна осягнути розумом, а його погляди справили велике значення на прогресивно налаштовану Європу періоду Нового часу.

Ось чому творчий доробок Вольтера О.С. Пушкіну дав підставу стверджувати: "Если первенство чего-нибудь да стоит, то вспомните, что Вольтер пошел по новой дороге – и внес светильник философский в темные Архивы Истории." (Пушкин А.С. Полное собрание сочинений. М.; Л., 1949. Т. 10.С.95).

КАФЕДРА ЖУРНАЛІСТИКИ ТА ФІЛОЛОГІЇ

В.С.АЛЕКСАНДРОВ – УПОРЯДНИК І ВИДАВЕЦЬ АЛЬМАНАХУ "СКЛАДКА" (ДО 180 РІЧНИЦІ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)

Доп. – ст. викл. Батраченко Л.Ф.

У 80 - 90 роках 19 століття на небозводі українського культурно-громадського життя Володимир Александров був помітним явищем. "Во время люте", що настало після царського указу 1876 року він горів бажанням сколихнути суспільну думку. Наш поет-земляк П. Грабовський, який до заслання познайомився з ним у Харкові, у спогадах писав: "Щиро перейнятий любов'ю до рідного краю, він (Александров –

Л.Б.) ніколи не тремтів за свій чин і не вважав прихильності до рідної неньки-України за помилки молодощів”[1,103].

За словами І.Сердешного, не маючи великої ваги як художник-літератор, В.Александров мав іншу заслугу, а саме : як громадянин, у той період нашої історії, коли після смерті Т.Шевченка наше літературне і політичне життя йшло на спад, харківський лікар твердо стояв у своїх переконаннях і ні разу не збочив з не ухваленого московським урядом шляху [5,284].

На культурно-громадську роль письменника вказував також Б.Грінченко, називаючи працю Александрова мужністю : ”Він віддавав свої сили не тій роботі, за яку міг сподіватися хвали або ласки від тих, чию ласку й хвалу звичайно вважають за важливу. Ні, він мав громадську мужність віддавати її такій праці, що її здебільшого зневажено. Але то була ідея – освітити і підняти культурно вкраїнський народ”. Грінченко називає його єдиним репрезентатором вкраїнської ідеї в Харкові [3].

Про те, що у той час видавнича справа переживала не кращі часи, говорить також І. Франко: ” За херсонцями пішли й харківці, які в року 1887 здобулися (підкреслене Б.Л.) на невеличкий альманах ” Складку“, видану під редакцією Володимира Александрова” [5]. Далі Франко відзначає, що серед старшої генерації українських письменників(були вміщені твори самого В.Александрова, а також поезії К.Білиловського, В.Самійленка), в альманахові були представлені нові імена, поміщено твори Я.Жарка, оповідання Б.Грінченка ”Одна, зовсім одна!“, К.Білиловського ” Загублене життя“ та Ганни Барвінок ” П’яниця “ .

Про історію виходу альманаху ”Складка“ дізнаємося також із листування В. Александрова з П.Кулішем, а також із листів до В.Станіславського та спогадів К. Білиловського, укладача двох наступних випусків альманаху.До речі, український літературно-художній альманах був виданий 4-ма випусками – 1887, 1893 видані В.Александровим у Харкові, а два наступних - К. Білиловським 1896 у Харкові, 1897 – у С-Петербурзі.

Оригінальні та перекладні вірші першого випуску альманаху склали основний зміст і другого випуску. Високо оцінив роботу свого наставника К. Білиловський: "Цілими днями і довгими вечорами було сидить він над зібраним матеріалом для "Складки", лаптуючи, впорядковуючи його і щедро прикладаючи свою майстерну руку, де підправляючи, де скрашаючи, і при цьому ховаючи своє "Я" в сумирний куток" [2].

Сам редактор "Складки" про щоб не писав у листах до друзів, усе говорить про матеріал, що надійшов, або скаржиться на матеріальні труднощі, але найбільше митарств було у нього з цензурою.

У листі до П. Куліша видавець не нарікає на долю, а радить і Кулішеві не сидіти, склавши руки : "Будь еси, друже, борцемъ, нымъ и зоставайся: жизнь є боротьба! Хочь і все це у кінці кінців єсть vanitas vanitatum, але що жь? Коли з усього цього и наша жизнь складається" (стиль письменника зберігаємо — Б.Л.)

7 липня 1886 року В. Александров пише П. Кулішеві : " У кінці кінців і цей збірник, що, я вам писав, ми тут затіяли, прийшов з цензури. Але яким?! Мов той смалений вовк, коли ви його бачили... Найменш, що третю часть, вичеркнуто. І таке вичеркнуто, що Бог його віда, що там цензура убачила Наприклад :

У мене є одно кохання,
Котрого я не зраджу вік...
Росло воно не день ,не рік,
А довго, довго виростало
І квіткою рясною стало.
Не одцвіте моє кохання,
А буде в серцю до скінчення.

Ну, що тут такого? І се найпершим перекреслено, бо стояло першим". Так з болем пише про свої видавничі негаразди В. Але-ксандров, а далі додає: " А мою" Безталанну вдову" нічого не викинули. Мабуть, їм затуманило!"[6].

Підбираючи та редагуючи і першу, і другу "Складку" В.Александров часто, як ми бачимо з листів, звертався за порадою до П.Куліша, надсилав для перегляду і свої, і чужі роботи . Коли щось удавалось відстояти, писав у листі: "Поздоровляю Вас з великою цензурною ласкою", "Бодай и имь такь легко було, як намь". [6]

Із листів до В.Станіславського дізнаємося, як видавець радів, що твори можуть витримати будь-яку критику і за думкою, і за мовою. У листі від 20.02.1892 року В.Александров з гордістю пише: "Этот сборник не будет профанацией и позором для нашей несчастной литературы".

Література

Грабовський П. .Споминки про д – ра В. Александрова, //Твори : У 2т. – К.:Дніпро, 1964, - Т.2, с.103.

Білило Цезар (Білиловський).Споминки про д-ра В. Александрова // Зоря, - 1894, - №4, - С. 90 – 92.

Грінченко Б. .Д- р Володимир Александров// Зоря, - 1894, - №4, - С. 44- 48.

Сердешний І.В. Александров // Правда. – 1894, - №20, - С. 207 – 208.

Франко І. Твори : У 41 т. XLV. 80 – ті роки на Україні, - С. 284.
Відділ рукописів літератури ім.. Т. Шевченка АН УРСР, - ФХ, - №12563.

НЕОМІФОЛОГІЧНА СТРУКТУРА ПОСТМОДЕРНІСТСЬКОГО РОМАНУ : „МОСКОВІАДА” І „ПЕРВЕРЗІЯ” ЮРІЯ АНДРУХОВИЧА

Ставнича О.М.,
викладач кафедри журналістики
та філології

Явище постмодернізму не є новим в українському письменстві, проте продовжує існувати суперечливий підхід як